Επίσημη Εφημερίδα
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

EL
Σειρά C

C/2025/3474

16.7.2025

Ψήφισμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Ενδιάμεση επανεξέταση της πολιτικής συνοχής 2021-2027»

(C/2025/3474)

Έχοντας υπόψη:

— τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), και ιδίως τα άρθρα 164, 174, 175, 177, 178 και το άρθρο 307·

— την ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο – «Εκσυγχρονισμός της πολιτικής για τη συνοχή: Η ενδιάμεση επανεξέταση» – COM(2025) 163 final·

— την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/1058 και (ΕΕ) 2021/1056 όσον αφορά ειδικά μέτρα για την αντιμετώπιση στρατηγικών προκλήσεων στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης – COM(2025) 123 final·

— την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1057 για την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) όσον αφορά ειδικά μέτρα για την αντιμετώπιση στρατηγικών προκλήσεων – COM(2025) 164 final·

— την υφιστάμενη θέση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών, όπως εκφράζεται ιδίως στη γνωμοδότηση με θέμα «Επανεξέταση και πρόταση αναθεώρησης του ΠΔΠ 2021-2027», στο ψήφισμα με θέμα «Έκτακτη περιφερειακή στήριξη για την ανασυγκρότηση (RESTORE) και μέτρα του ΕΓΤΑΑ για την παροχή βοήθειας στα κράτη μέλη που έχουν πληγεί από φυσικές καταστροφές», καθώς και στη γνωμοδότηση με θέμα «Μια ανανεωμένη πολιτική συνοχής μετά το 2027 που δεν αφήνει κανέναν στο περιθώριο».

Λαμβάνοντας υπόψη:

— ότι το νομοθετικό πλαίσιο για την πολιτική συνοχής προβλέπει ότι η ενδιάμεση επανεξέταση πρέπει να πραγματοποιηθεί βάσει αξιολογήσεων και προτάσεων για την κατανομή του ποσού ευελιξίας, υποβλητέων έως τις 31 Μαρτίου 2025, και ότι οι διαχειριστικές αρχές έχουν ήδη υποβάλει τέτοιες αξιολογήσεις και προτάσεις σε αυτήν τη βάση·

— ότι κύρια αποστολή της πολιτικής συνοχής είναι η ενίσχυση της εδαφικής, οικονομικής και κοινωνικής συνοχής στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σύμφωνα με το άρθρο 174 της ΣΛΕΕ, και ότι οποιαδήποτε μέτρα που αποσκοπούν στην ανακατανομή των πόρων της πολιτικής συνοχής πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τον στόχο αυτόν και να μην μειώνουν την ικανότητα της εν λόγω πολιτικής να επιτυγχάνει τους μακροπρόθεσμους στόχους της·

— ότι οι αρχές της επιμερισμένης διαχείρισης, της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης, της εταιρικής σχέσης και της τοποκεντρικής προσέγγισης αποτελούν τους ακρογωνιαίους λίθους της πολιτικής συνοχής και, ως εκ τούτου, κάθε άμεσο ή έμμεσο μέτρο συγκέντρωσης στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής πρέπει να απορρίπτεται κατηγορηματικά·

— ότι οι συννομοθέτες ζήτησαν από την ΕτΠ να διατυπώσει τη θέση της σε πολύ σύντομες προθεσμίες, που δεν επιτρέπουν στην ΕτΠ να καταρτίσει γνωμοδότηση, αλλά μόνο να απαντήσει με τη μορφή του παρόντος επείγοντος ψηφίσματος.

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ (ΕτΠ):

1. Συμφωνεί με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ότι απαιτείται στήριξη τόσο για τις τρέχουσες όσο και για τις αναδυόμενες προτεραιότητες της ΕΕ, όπως η ανταγωνιστικότητα και η απαλλαγή από τις ανθρακούχες εκπομπές, η άμυνα, η οικονομικά προσιτή στέγαση, η ενεργειακή μετάβαση, η ανθεκτικότητα των υδάτων και οι ειδικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι ανατολικές παραμεθόριες περιοχές· εκφράζει την ικανοποίησή της για τη φιλοδοξία να αυξηθούν οι επενδύσεις σε αυτές τις επείγουσες προτεραιότητες και εκτιμά τον προαιρετικό χαρακτήρα της παρούσας πρότασης.

2. Επισημαίνει ότι η συνοχή αποτελεί κεντρικό στόχο που θεσπίζεται από τις Συνθήκες και ότι τα προγράμματα της πολιτικής συνοχής για την περίοδο 2021-2027 στηρίζουν ήδη επενδύσεις που εμπίπτουν σε πολλούς από αυτούς τους τομείς, καθώς και σε άλλες προτεραιότητες της ΕΕ, ότι έχουν ήδη δρομολογηθεί πρόσθετες επενδύσεις στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής και ότι η προθεσμία για την υποβολή αξιολογήσεων και προτάσεων για την οριστική κατανομή του ποσού ευελιξίας στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης των εν λόγω προγραμμάτων έχει ήδη παρέλθει.

3. Επικροτεί τη νέα δυνατότητα στήριξης των έργων απανθρακοποίησης των μεγάλων εταιρειών με τη βοήθεια του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), καθώς και τη χαλάρωση των όρων στήριξης από το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ) για έργα που εκτελούνται από μεγάλες εταιρείες, δεδομένων των πολλαπλασιαστικών αποτελεσμάτων των εταιρειών στην περιφερειακή καινοτομία και τη δημιουργία θέσεων εργασίας, αλλά και του αντικτύπου που μπορούν να έχουν τα έργα αυτά στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στις περιφέρειες. Εκφράζει, τέλος, την ικανοποίησή της για την επέκταση των δυνατοτήτων παρέμβασης του ΕΚΤ+ για την προσαρμογή των εργαζομένων και των επιχειρήσεων σε νέες βιομηχανικές διαδικασίες που συνδέονται με την απανθρακοποίηση των παραγωγικών τους ικανοτήτων, καθώς και με την ανάπτυξη δεξιοτήτων στον τομέα της ασφάλειας και της άμυνας.

4. Καλεί, ως εκ τούτου, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προβεί χωρίς καθυστέρηση στην ενδιάμεση επανεξέταση των προγραμμάτων για τα οποία έχουν ήδη υποβληθεί αξιολογήσεις και προτάσεις, προκειμένου να αποφευχθούν τυχόν καθυστερήσεις στην υλοποίηση. Αυτό δεν πρέπει να θίγει τη δυνατότητα των διαχειριστικών αρχών να υποβάλλουν πρόσθετες τροποποιήσεις του προγράμματος βάσει τυχόν αναθεωρημένης νομοθεσίας, εφόσον το αποφασίσουν.

5. Σημειώνει ότι οι προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δεν παρέχουν νέα ή πρόσθετη χρηματοδότηση για τις προτεραιότητες που έχουν προσδιοριστεί, αλλά προωθούν την ανακατανομή των ποσών που έχουν ήδη διατεθεί για τις περιφέρειες στο πλαίσιο του Ταμείου Συνοχής, του ΕΤΠΑ, του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης και του ΕΚΤ+, είτε στο πλαίσιο των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής βάσει ενός διαφορετικού/προτιμησιακού συνόλου κανόνων, είτε σε μέσα κεντρικής διαχείρισης.

6. Καλεί, ως εκ τούτου, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προτείνει επειγόντως γνήσιους πρόσθετους πόρους για αυτές τις νέες και τρέχουσες προτεραιότητες της ΕΕ, μέσω αναθεώρησης των εθνικών σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας ή συμπληρωματικών ενισχύσεων στη χρηματοδότηση στο πλαίσιο προγραμμάτων επιμερισμένης διαχείρισης, όπως στην περίπτωση της Συνδρομής στην Ανάκαμψη για τη Συνοχή και τις Περιοχές της Ευρώπης (REACT-EU). Τα εθνικά σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας πρέπει να αναθεωρηθούν, μεταξύ αυτών και τα ορόσημα, ειδικά στις χώρες στις οποίες αυτά είναι υπερβολικά φιλόδοξα. Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, μεταξύ άλλων, επισημαίνει στην έκθεσή του την ασυνέπεια των οροσήμων σε μεμονωμένα κράτη μέλη.

7. Επαναλαμβάνει τη θέση της ότι το μελλοντικό πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο θα πρέπει να σχεδιαστεί έτσι ώστε να διασφαλίζει ευελιξία και προσαρμοστικότητα σε όλους τους πυλώνες και τους τρόπους διαχείρισης σε περίπτωση που προκύψουν νέες προτεραιότητες και καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, περιλαμβάνοντας, για παράδειγμα, ένα ταμείο έκτακτης ανάγκης με περισσότερους διαθέσιμους πόρους και ένα γενικό αποθεματικό ευελιξίας για την αντιμετώπιση κρίσεων, αμφότερα εξαρχής ενσωματωμένα στο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ).

8. Προειδοποιεί ότι οι αλλαγές που προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή όπως, μεταξύ άλλων, η απεριόριστη ανακατανομή των κονδυλίων και η συγκριτικά με τα ισχύοντα ποσοστά συγχρηματοδότησης ευνοϊκότερη μεταχείριση των έργων που υπάγονται σε νέες προτεραιότητες, θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε μια κατάσταση στην οποία θα υπάρχει έντονη ανισορροπία ως προς τη διαθεσιμότητα των πόρων μεταξύ των νέων και των εν εξελίξει έργων. Ως εκ τούτου, οι διαχειριστικές αρχές και οι δικαιούχοι είναι πιθανό να μην έχουν τα αναγκαία κονδύλια για να αντεπεξέλθουν στις δεσμεύσεις και τις προσδοκίες τους.

9. Σημειώνει ότι η πρόταση ενδέχεται να επηρεάσει τις συνολικές επενδύσεις στην ΕΕ λόγω της δυνατότητας εφαρμογής ποσοστού συγχρηματοδότησης της ΕΕ 100 % αντί ποσοστών που κυμαίνονται μεταξύ 40 % και 85 %. Αναγνωρίζει ωστόσο τη σημασία ενός υψηλότερου ποσοστού συγχρηματοδότησης της ΕΕ για τις περιφέρειες με δημοσιονομικούς περιορισμούς, προκειμένου να διατηρηθεί η χρηματοδότηση της ΕΕ σε υψηλό επίπεδο.

10. Μολονότι κατανοεί την επιθυμία παροχής κινήτρων για επενδύσεις, υπογραμμίζει ότι η αύξηση της συγχρηματοδότησης στο 100 % για όλες τις περιφέρειες θα βοηθήσει περισσότερο τις πλέον ανεπτυγμένες περιφέρειες και θα στερήσει κονδύλια από τις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες.

11. Καλεί τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν τη συνέχιση της εθνικής συγχρηματοδότησης και να διατηρήσουν το επίπεδο των συνολικών επενδύσεων στις περιφέρειες και τους δήμους όπως είχε αρχικά προγραμματιστεί. Αλλαγές στα προγράμματα που επηρεάζουν την κατανομή των πόρων πρέπει να γίνονται μόνο με τη συναίνεση των περιφερειακών εταίρων και σύμφωνα με τις αρχές της εταιρικής σχέσης και της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης.

12. Σημειώνει ότι η πρόταση εισάγει σημαντική χαλάρωση των κανόνων μόνο για τους άξονες προτεραιότητας και τα ειδικά προγράμματα που συμφωνούν με τη μεταφορά τουλάχιστον του 15 % των κονδυλίων τους στις καθορισμένες προτεραιότητες, γεγονός που ενδέχεται να οδηγήσει σε αυξημένη πολυπλοκότητα, με άξονες προτεραιότητας εντός του ίδιου προγράμματος να υλοποιούνται σύμφωνα με διαφορετικούς κανόνες, και να επιβραδύνει την εφαρμογή· επισημαίνει επίσης ότι υπάρχει ο κίνδυνος αυτό να οδηγήσει σε τροποποιήσεις που θα οφείλονται όχι μόνο στη δυνατότητα των τοπικών και των περιφερειακών αρχών να συμβάλουν στις προτεραιότητες της ΕΕ, αλλά και στους ευκολότερους κανόνες. Δεδομένου του προχωρημένου σταδίου στο οποίο βρίσκεται η περίοδος προγραμματισμού και του υψηλού βαθμού δέσμευσης πόρων, καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εξετάσει το ενδεχόμενο μείωσης του επιτρεπόμενου προς το παρόν ποσοστού μεταφοράς κατανομής κονδυλίων των προγραμμάτων (15 %) και θεωρεί ότι οποιοδήποτε αντίστοιχο ποσοστό θα πρέπει να λάβει υπόψη τις προσαρμογές που προτείνονται στις ήδη υποβληθείσες ενδιάμεσες επανεξετάσεις, εφόσον αυτές συμβαδίζουν με τις νέες προτεραιότητες της ΕΕ.

13. Καλεί, ως εκ τούτου, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ως συννομοθέτες, να θεσπίσουν σαφείς διασφαλίσεις για τον μετριασμό αυτών των κινδύνων, καταργώντας τα ψευδή κίνητρα και αξιοποιώντας την ευκαιρία της παρούσας νομοθετικής πρότασης για την καθιέρωση πραγματικής απλούστευσης και ευελιξίας για όλες τις περιφέρειες της ΕΕ, καθώς και να διασφαλίσουν ότι οι απλουστεύσεις των κανόνων δεν ενθαρρύνουν την εκτροπή πόρων από μακροπρόθεσμους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης ούτε υπονομεύουν την περιβαλλοντική και κοινωνική ακεραιότητα των έργων.

14. Συμφωνεί με την άποψη ότι οι επενδύσεις στις μεγάλες επιχειρήσεις είναι σημαντικές για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, της άμυνας και της απανθρακοποίησης καθώς κατευθύνουν την έρευνα, την καινοτομία και την τεχνολογία προς άλλες εταιρείες της αξιακής τους αλυσίδας, μεταξύ άλλων προς ενεργοβόρες βιομηχανικές μονάδες που αντιμετωπίζουν σημαντικές προκλήσεις στο πλαίσιο της μετάβασής τους.

15. Σύμφωνα με το ψήφισμά της με θέμα «Οι προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών για την περίοδο 2025-2030», υπογραμμίζει τον σημαντικό ρόλο των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, των οικογενειακών επιχειρήσεων και των μεμονωμένων επιχειρηματιών, ως υποστηρικτών των τοπικών κοινοτήτων και της βιώσιμης απασχόλησης· τονίζει επίσης τον ρόλο τους στις αλυσίδες εφοδιασμού και αξίας των μεγαλύτερων εταιρειών στο οικοσύστημα· εκφράζει την ανησυχία της, με βάση την πρόσφατη εμπειρία σε ορισμένες περιφέρειες και δήμους, για ορισμένες επενδύσεις που ενδέχεται να πραγματοποιηθούν σε τεχνολογικούς και σε άλλους τομείς που πιθανόν να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στη στρατηγική αυτονομία της ΕΕ.

16. Θεωρεί λυπηρό το γεγονός ότι δεν έχει διενεργηθεί εκτίμηση επιπτώσεων ούτε εκτίμηση δυνητικού εδαφικού αντικτύπου.

17. Τονίζει ότι, τώρα και στο μέλλον, η πολιτική συνοχής πρέπει να συνεχίσει να εφαρμόζεται με βάση την ενεργό επικουρικότητα και με σεβασμό στις αρχές της αποκέντρωσης, της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης και της εταιρικής σχέσης.

Βρυξέλλες, 15 Μαΐου 2025.

Η Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών

Kata TÜTTŐ